UUSI TYÖ

Asiantuntijalausunto

7.11.2025

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asia: HE 130/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme asiasta. Kommentoimme vain yrittäjän eläkelakiin kaavailtua muutosta.

Uusi Työ ry kannattaa esitystä yrittäjän eläkelain voimaanpanosäännöksen muuttamisesta. YEL-maksut muodostavat merkittävän kustannuserän yrittäjille – usein erityisesti toiminnan alkuvaiheessa. On perusteltua rajoittaa työtulon pakollista korotusta myös aloittavien yrittäjien osalta. Rajoitus lisää yrittäjän oikeusturvaa ja ennakoitavuutta. Samalla yrittäjälle säilyy kuitenkin mahdollisuus halutessaan korottaa työtuloaan rajoitusta enemmän.

Muutos on yhdenvertaisuuden kannalta hyvin tarpeellinen: aiemmin toiminnan aloittaneilla yrittäjillä on jo vastaava suojaava rajoite voimassa.

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta ja YEL:n muutostarpeista:

Yrittäjän eläkelaissa on havaittu kehittämistarpeita, joita liittyy erityisesti työtulon määrittelyyn. Yrittäjyydessä on runsaasti erilaisia piirteitä kuin palkkatyössä. Sekä riskit että tarve joustomahdollisuuksille ovat paljon suuremmat.

Esitysluonnoksessa viitataan työtulon määrittelyyn, joka on käytännössä vuodelta 1970. Se rinnastaa ”työn arvona” yksityisen sektorin mediaanipalkan yrittäjän työpanokseen, mikä ei ole näkemyksemme mukaan toimiva vertailu. Yrittäjien markkinatilanne, toiminta, tuottavuus, elämäntilanteet ja tavoitteet vaihtelevat merkittävästi. Erityisen oleellista on se, saako yrittäjä palvelujaan myytyä eli tuloja. Varsinkin yksin- ja pienyrittäjät joutuvat usein tekemään paljon enemmän ansaintansa eteen kuin palkansaaja. Työtulon määrittelyn tulisikin perustua mahdollisimman paljon yrittäjän omaan arvioon yrityksensä maksukyvystä sekä sosiaaliturvansa tarpeen suhteesta.

Pienet vakuutusmaksut ovat osaltaan aiheuttaneet eläkevajetta, mutta oleellista on huomata vajeen olevan menneiden päätösten seurausta. Eläkevakuutusmaksujen ja niillä luvattujen etuuksien välinen epäsuhta on suurelta osin syntynyt lainsäätäjän päätöksin vuosikymmenien aikana. On siksi perusteltua, että valtio kantaa vastuuta nykyisestä eläkevajeesta. Maksuvelvoitetta ei ole syytä sälyttää yksinomaan nykyisten yrittäjien kannettavaksi, vaan

kyseessä on yhteinen historiallinen vastuu, joka kuuluu koko yhteiskunnalle – käytännössä veronmaksajille.

Yhteenvetona:

Esitetty muutos voimaanpanosäännökseen on tässä vaiheessa kannatettava ja tarkoituksenmukainen toimenpide – ennen kuin laajempia YEL-järjestelmän uudistuksia valmistellaan.

Uusi Työ ry

Elmer Pöytäniemi
puheenjohtaja

Petri Graeffe
toiminnanjohtaja